

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

חג הפסח

• דברי בינה •

יציאת מצרים - זמנים הללו מסוגלים לצאת מכל הצרות ועגמת-הנפש, הן הכלל והן הפרט. והוא עת מוכשר לישועות ונחמות, ולשפע רב - כמו שיצאו ממצרים ב'רכוש גדול', שבוודאי הכוונה על רכוש גדול ברוחניות וגשמיות.

אכן, כמו שהיו תנאים ליציאת מצרים, וגם ישראל עשו פעולות על פי משה ואהרן, לעורר את יציאת מצרים - כמו כן ממש צריכים לעשות 'כמעשי בני ישראל' בשעת יציאת מצרים. ואז בוודאי יתעורר שורש יציאת מצרים, וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות.

דפס במבשר טוב - לישועתך קויתי ה',
יעו"ש באריכות נפלאה

• דברי בינה •

בפסח כל אחד יכול לצאת מהמצר ולהתעלות לקדושה
אמר חז"ל במס' פסחים [קטז.]. "מתחיל בגנות ומסיים בשבח". ולכאורה אינו מובן למה חיבוננו חז"ל להזכיר נשכחות, להתחיל בגנות תרח אבי אברהם ואבי נחור וגו', מהראוי הוא שלא להעלותם על לב כלל.

אך הענין הוא שעיקר קדושת זה היו"ט הוא שיוכל האדם להתחיל מחדש

בפסח ניתן לאדם כח שמירה לכל השנה
את חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות וגו' (שמות לד יח). להבין, למה לא נכתב לשון 'שמירה' אצל כל המועדים, רק בחג הפסח. והנראה דהנה בפסח נתן השי"ת לישראל כח השמירה על כל השנה, שבכל עניני אכילה ושתייה, וכל דברים הגשמיים שמשמש בהם, יהיה בהם כח השמירה, שלא יפנה אליהם לצרכו והנאתו, כי אם שישמש בהם רק בשביל לקיים רצונו יתברך.

עמוד א

• מבשר טוב •

מתוך אגרת הקודש לקראת החג, תשס"ב:
לקראת חג הפסח הממשמש ובא, באתי בזה לברך ברכת חג שמח וכשר, ושירה חדשה. ולעורר, דשורש החג הזה הוא, שישועות מקיפות בו, והוא שורש גאולת ישראל, לכלל והפרט - בכל העתים; ובניסן נגאלו, ובניסן עתידין להיגאל.

ויסוד זכירת יציאת מצרים בכל יום, כתב כ"ק אאמו"ר צוקללה"ה שהוא לדעת שכל מה שיוצאים מהצרות ועגמת-הנפש - הוא משורש יציאת מצרים. ולכן בוודאי בשעה שבאים לשורש הימים של

משה ואהרן בעבור זה זכו, לבחינת 'הסיבה'. וכן הקדושה הזאת שומר השי"ת לישראל אפילו בגלות וכו', וזאת ישום העני בדעת ח"ו בדעתו כליל שימורים לידע שיכלול עצמו בבחינת בני ישראל שהם הצדיקים שבדור אז יזכה ג"כ לבחינת הסיבה.

וזה מרמז בפסוק [שמות יג יח] "ויסב אלקים את העם" - שאפילו העם פשוטי ישראל ביכלתם לבא לבחינת הסיבה ע"י 'המדבר דרך ים סוף' היינו ע"י אמונה פשוטה בה' ובצדיקי הדור שמדבר מרמז לאמונה כמ"ש [ימי ב'ב], לכתך אחרי במדבר וגו', וכן 'ים' מרמז על החכמים והצדיקים בחינת ים חכמה, וסוף מרמז על השי"ת שהוא היה הוה ויהיה עד סוף כל הדורות, ואז "וחמושים עלו בני ישראל" יבאו כל כנסת ישראל לבחינת שער הנו"ן כמו בעת יציאת מצרים זכו כולם לבחינת הסיבה כנ"ל.

בשלח עמ' מג

• מבשר טוב •

כליל הסדר אף הנמוך והנמצא בתוך הארציות עולה על שלחן מלכים **כרפס**. לוקחים התפוח-ארמה ירק גס פשוט וזול, הגדל בתוככי ארציות האדמה. ללמדך: שאף מן המדרגות הנמוכים בשפל הארציות, אפשר להתרומם ולעלות אל שולחן המלך יתברך בכח זריחת אור הנאצל בזה הלילה.

ואדרבה, דוקא מחמת פשיטותו וחוסר ערכו של הכרפס [-תפו"א], מצוי הוא בכל מקום כמעט. כידוע

לעברו יתברך אפילו כשהוא בדיוטא תחתונה ח"ו - ובמקום גנות שאין לו זכות אבות כלל, ואין ביכולתו לישא על דל שפתיו את אבותיו ח"ו, אף על פי כן יוכל לצאת מן המצר, ולהזריח על עצמו אור קדושתו.
הגש"פ פיוט שני ד"ה גילית

• תולדות אדם •

האדם ההולך ממדרגה למדרגה נראה בעיניו כאילו יצא ממצרים **למען** תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך. נודע כי גלות מצרים נופל גם כן על גלות הנפש, ואדם שהולך ממדרגה למדרגה תמיד מרגיש יציאת מצרים, כי המדרגה הראשונה שהיתה חביבה בעיניו הוא בבחינת גלות מצרים נגד המדרגה הגבוהה ממנה, וזה מה שאמר הכתוב: 'למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך', היינו שילך תמיד ממדרגה למדרגה, ויהיה תמיד אצלו בבחינת יציאת מצרים - נגד מדרגתו הקודמת.

הגדה של פסח

|| ליל הסדר ||

• ישועות אברהם •

על העני לכלול עצמו כליל זה עם הצדיקים **מכאן** אמרו "אפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב" [פסחים פ"י מ"א] כי בפסח כתיב שמורים לבני ישראל לדורותם [שמות יב מב], דהיינו שכמו ביציאת מצרים זכו ישראל להתגלות אלקות שאע"פ שהיו אז הרבה מישראל בבחינת 'ערום ועריה' אך מחמת כח אמונת הצדיקים שהאמינו בדבר

אדם לעשות עצמו כבהמה שאינה מרגשת, וממילא לא יחוש על כבודו ולא יתבייש בפני המלעיגין, שזהו העיקר הגדול בעבודת ד'. וכו'..

והנה גם כאן היו צריכין להביא שה מן השוק, ולקשרו בכרעי המיטה. ויש שלא היה הדבר לפי כבודו, והיה בוש לעשות כן. וגם המצריים לגלגו עליהם, שעד עתה היו עובדין עבודה זרה כמוהם, ועכשיו נעשו צדיקים לזבוח לד'. כי כן דרך המלעיגין לרפות ידי השבים הבאים לעשות תשובה. ולכן הזהירם הקדוש ברוך הוא 'ויקחו להם איש שה', שכל איש יקנה לו מדת שה ובהמה שאינה מרגשת ולא יתבטל ממעשה המצוה מפני כבודו.

פרשת בא עמ' צז

• ישועות אברהם •

ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל. (יב ו)
נאמר אצל קרבן פסח "שה לבית אבות, שה לבית" – שהיה נאכל בחבורה, וכל אחד לפי מדרגתו היה צריך לפעול על חבירו שיתעלה על ידי אכילת קרבן פסח לבחינת 'ישראל', וכנ"ל שיבוטל מהם כל כח היצר הרע – שיהיה עבודתו לשם שמים, כמו שפירש רש"י [יב יא] "ואתם עשו כל עבודותי לשם שמים", כי עיקר אכילת הקרבן פסח הוא רק שיבוא בני ישראל לבחינת 'קהל' ו'עדה' ו'ישראל', כנ"ל וכו'.

עמוד לא

• ארון עדות •

לימוד דרך בעבודת ה' ע"י קרבן פסח **ידוע** שתיקון פגם ברית הוא על ידי

במקומות שהתפשט הרעב היו מזינים עצמם בתפוחי אדמה, שהיו מצויים יותר משאר ירקות. ונמצאת זילותו היא ברכתו, שנהנים ממנו כל אנשי העולם. ללמדך, שלא לזלזל בכח וערך שום איש מישראל, שאף האיש הגס והנמוך, לפעמים יכול להביא הברכה אל כל בית ישראל.

פסח תשס"ט

• היהודי הקדוש •

בלע מרוד לא יצא.
אם יבא לאדם איהו מרירות בעבודת השם יתברך שמו, צריך ללעסו בטוב, ואם 'בלע' בלא לעיסה, 'לא יצא' מען ברויך גיט איבער ציא קאייען דעם מרירות. והבן.
(תפארת היהודי)

עמוד קצ

III קרבן פסח III

• היהודי הקדוש •

אכילת קרבן פסח בזמן הזה
בשם היהודי הקדוש ז"ל, שראה פעם אברכים שאוכלים סעודה, אמר: אז מעסט לשם שמים איז יעדער כזית איז א שטיקל קרבן פסח, [כאשר אוכלים לשם שמים, אזי כל כזית הריהו כקרבן פסח].

• ארון עדות •

עניין קרבן פסח הבא מן השנה – שיקנה האדם מדת 'שה' שלא ירגיש לעג בני אדם עליו
או יאמר ויקחו להם איש שה. על פי מאמר הגמרא 'אדם ובהמה תושיע ד' – אלו בני אדם שהם ערומין בדעת ומשימין עצמן כבהמה. הכוונה שבשעת קיום מצוה צריך

הים, שידעו ישראל מהם כוחו הגדול וידו החזקה, וידעו מהם "כי אני ה'". ולמה תלה הכתוב דין "למען תספר", בדין התראתו של פרעה ואשר התעללתי במצרים דייקא, ולא די לנו בעצם כח ניסי ההצלה שניצלו ישראל.

אלא נראה, שזה כדי להראות ולגלות ידיעת ה' מתוך אופן זה דייקא של "התעללתי", שעל ידי המכות נשבר הלב וזוכין ומגלים השי"ת בהכרה אמיתית, ובתשובה שלימה של אמת, שתישאר קיימת ביד האדם ולא ישוב לכסלה. ולתכלית זו קיבל פרעה הרשע המכות, בכדי שיבוא להכרת השם יתברך באופן זה דייקא, ומיושב היטב קושיית דו"ז מפארצווע צוקללה"ה.

כח תשובת ישראל ה

• תולדות אדם •

ולמען תספר באזני בנך וכן בנך וגו' וידעתם כי אני ה' (י ב)
כי כאשר תפעלו ותשמעו 'לאזני בנך וכן בנך' גדולתו יתברך שמו, ויתפרסם אלהותו יתברך שמו בעולם - על ידי זה 'וידעתם', בעצמיכם 'כי אני ה'', בהדרגה שלכם תעלו גם כן למעלה למעלה על ידי זה.

עמוד עג

• ארון עדות •

ולמען תספר באזני בנך וכן בנך (י ב)
 לספר יציאת מצרים לצאצאינו כדי להשריש בהם אמונה ולא תיפסק מהם לעולם **הטעם** שהזכיר שני דורות דוקא 'בן וכן

שפלות והכנעה, וגם על ידי תפלה בהתלהבות. כי אש של מצוה מכבה אש של יצה"ר. ושני אלו רמוזים בפסח שהיה ראשו בין כרעיו, דרך שפלות והכנעה. והיה צריך להיות צלי אש דוקא, רומז לתפלה בהתלהבות ואש. כי צלי לשון תפלה, כידוע. **וזהו** שרומז הכתוב 'ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני ד'. 'אותו' מוסב על יצה"ר. 'על ירך', רומז לפגם ברית, שכאשר רוצין לשחוט היצה"ר על עסקי ירך, אז 'ושחט אותו' - ראשי תיבות א"ש. 'צפונה לפני י' - ראשי תיבות צל"י, דהיינו תפלה בהתלהבות כנ"ל. וגם צלי הוא לשון הטיה והשפלה בלשון הגמרא, רומז שבשני אלה יכולין לבטל את היצה"ר הזה, ויהיה חשוב לפני הקדוש ברוך הוא כאילו הקריבו קרבן על המזבח. יהי רצון שנזכה לזה אמן.

פרשת בא עמ' קא

|| סיפור יציאת מצרים ||

• מבשר טוב •

ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים. (י ב)
והקשה דודי זקני הרה"ק מפארצווע זצלה"ה זי"ע בסה"ק ואלה הדברים שנאמרו לדוד [בא כ תרפ"ח], וזל"ק: "להבין, מדוע היתה ידיעת השי"ת מוכרח להיות דווקא באמצעות פרעה הרשע". עכל"ק. וכוונתו הקדושה, מדוע מוכרח להיות הסיפור לבנך וכן בנך על אשר "התעללתי במצרים", ועל ידי התראת פרעה הרשע. הלא כמה ניסים ונפלאות הרבה השם יתברך לעשות עם ישראל במצרים ועל

הבנים להראות דוגמא מתהלוכותיהם בכל העניינים "וידעתם" בעצמכם כי אני ה'.

מאמרים עמ' טו-ז

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

ואת בתינו הציל. (יב כז)

ובמ"ש דודי זצללה"ה מפרציווא: אם עם קודש ישראל מתנהגים שיהיה "ואת בתינו" - בתי ישראל, בצניעות וכדומה. - אז "הציל", זה גורם הצלת ישראל, וכן בכל דור ודור.

חלקת יהושע מאמרים עמ' טו

II הגדה של פסח II

• מבשר טוב •

מה שמכריזים 'כל דכפין' דוקא בפסח הוא

משום מדה כנגד מדה

כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח. הנה לא מצינו הכרזה כהאי נוסחא בשאר ימים טובים ואף לא בשאר עיתותי רצון, ואפילו בפורים שהוא עת של משלוח מנות ומתנות לאביונים לכל הפושט יד, ובכל זאת אין מכיריזין כזאת - בפרהסיא - כי אם בליל הפסח דווקא, ומה נשתנה חג הפסח בזו ההכרזה.

אלא שזהו הכרזה של "הכרת-הטוב" שיש לנו אל השי"ת, על החסדים הגדולים שעשעה עמנו בליל הפסח, כאשר הוציאנו ממצרים, שאע"פ שלא היו ישראל ראויים כלל לעשות להם ניסים ונפלאות, ולא היו ראויים כלל להיגאל, ולא היה בידם שום תשלום על מה שקבלו מהשי"ת, והכל נשפע עליהם במתנת חנם מן השמים, לכל

בנך, יובן על פי מאמר הגמרא [ב"מ פה.] "כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם, שוב אין התורה פוסקת מזרעו לעולם, לפי שהתורה מחזרת על אכסניא שלה, שנאמר 'לא ימושו מפין ומפין זרעך ומפי זרע זרעך אמר ד' מעתה ועד עולם' - אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן והילך אני ערב לך בדבר זה".

בן כאן, צוה השם יתברך להשריש האמונה בלב בנו ובן בנו, על ידי שיספר להם מופתי מצרים, ושוב לא תפסק האמונה לעולם, והבן.

עמוד צו

• חלקת יהושע •

ולמען תספר באזני בנך. (י ב)

ולהבין הלשון באזני בנך ולא נאמר למען תספר לבנך, אך עיקר שבארנו לחנך הבנים בראשונה במנהגי ישראל כמ"ש בשלמה המלך שעשה אוזניים לתורה, עירובין ונטילת ידים, [עירובין כא:]: כמו על ידי אוזן הכלי יכולים לאחוז כל הכלי אף שהוא כבד מאוד כן על ידי מנהגי ישראל זה השרשה והתחלה לקיים כל התורה, וזה "למען תספר באזני בנך" שתחנך את בנך במנהגי ישראל ודקדוקי המצוות אך היסוד העיקרי שיתקבל דברך ולימודך לבנך שהאבות בעצמם יזהרו בצניעות ולשמור ולהתנהג תהלוכות הבית בדרכי אבותינו ז"ל אז יקויים יפה כוח הבן כמ"ש [שבועות מת.] הכל מכוח האב, כמו שמתנהגים ההורים. וזה שסיימה התורה הקדושה על "למען תספר" - "וידעתם כי אני ה'" וצריך לומר "שידעו" כי מוסב על

פנינים

הג הפסח

יקרים

איש יהודי, שהעלהו השי"ת מן מ"ט שערי טומאה.

ועל כן אנו מכירים בטובה שעשה עמנו, ואנו מכריזין - במדה כנגד מדה, "כל דכפין ייתי וייכול, כל דצריך ייתי ויפסח", אין בו בלילה הזה שום חשבון והתחשבות מי ראוי ומי אינו ראוי, כי כולם כאחד שוים לטובה, כאשר התנהג עמנו השי"ת ביציאת מצרים, ללא שום חשבון במצבם של ישראל, ואף כאשר 'את ערום ועריה' וכו' העלה אותם וגאלם, ובזכות זה יזכו בשנה הבאה להיות בארץ ישראל ובני חורין.

עפ"י כת"י

• מבשר טוב •

ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים. **ובנתיב** דרכנו תתישב הקושיא הידועה, וכי זו מנין לנו כדבר ברור ומוחלט, דאולי אפשר היתה איזה אומה במשך הדורות נלחמת עם המצרים ומוציאה אותנו משם לחירות, וכדרך שאנו רואים במלכות אמריקה שנלחמו כנגד כל אותם המשעבדים עבדים ומענים אותם בעולם.

אך המכוון בזה, שבהיות יציאת מצרים שורש כל הגאולות, ושם נחתרה עצם אפשרות היציאה והגאולה כנגד הטבע, לפיכך מבלעדי חתירת יציאה זו לא היה באפשרי לעולם לצאת מן השעבוד, בהיותינו משועבדים בטבע שם ברוחניות ובגשמיות, ונצרכה חתירה מיוחדת על טבעית לעצם אפשרות היציאה משעבודים וטומאות גוף ונפש כמבואר.

ומכח יציאת מצרים יכול כל אחד ואחד לצאת מכל בחינות הטומאה ועומקיה, ולולי יציאת מצרים היינו משועבדים לטומאות בלי אפשרות לצאת מהם. וזה כוונת בעל הגדה של פסח שאנו ובנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים, היינו לכל מיני הטומאות ועמקי השאול כמצרים.

כח תשובת ישראל פ"ו

• ארון עדות •

אל לו לאדם לילך בחכמות **מה** שנשמך בהגדה רשע אצל החכם, בא להורות: שאם האדם הולך בחכמות, נקל לו לסור מדרך הטוב ולהיות רשע ח"ו, על כן צריך להזהר בזה.

דף י"ז

• דברי בינה •

כנגד ארבעה בנים דברה תורה, אחד חכם ואחד רשע וכו'. **יש** לומר "כי אני הכבדתי את לבו" - על פי מה שאיתא "כנגד ארבעה בנים דברה תורה, אחד חכם" וכו'. ולכאורה איזה צורך יהיה לדבר תשובה לנגד הרשע, אך בכאן למדה אותנו התורה, בפסוקים האלו, תירוץ על זה: "כי אני הכבדתי את לבו וכו'", ויש להם כבדות לב כזה - ואף על פי כן, כתיב אחר כך: "וידעו מצרים כי אני ה'". ולזה "ולמען תספר באזני בנך וכו'", היינו: לזאת תספר לבן הרשע גם כן, הגם כי לא ישמע אליך, ולא יעשו דבריך רושם בלבו - אף על פי כן בסוף יפעלו דבריך רושם גם בלבו.

וזחרו "וידעתם כי אני ה'", גם בן הרשע בכלל, כי דיבורי תורה הוא כמו מטר

אך התירוץ הנכון בזה שיש כמה מצוות כלליות שאחת מהן כוללת כל המצוות כולן, כעין מצוות צדקה הנ"ל והמצוות שאין בידנו לקיים נוכל להשלימן באחת מן מצוות אלו, וזה שבאה תשובתו בצדו "ויצונו ד' לעשות את כל החוקים האלה לטוב לנו" פירוש מה שצוה ד' אותנו מצוות הרבה זה 'לטוב לנו' שיהיה לנו שכר הרבה... ומה שאתה מתפלא איך אפשר לקיים הכל אין כל פלא כי "וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת" - פירוש הרי יש לנו מצוות צדקה שבה נוכל לעשות ולקיים כל המצוות כולן, כי מצוה זו שורש כל התורה כולה כמאמרם ז"ל "ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה" וגם שמצוה זו מביאה את האדם לקיום כל המצוות כידוע, והבן.

ויש לומר שמטעם זה מרבין בצדקה בפסח יותר מבשאר ימות השנה, ואומרים "כל דכפיין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח", כי אז צריכין להשיב על שאילת הבן הנ"ל במצוות צדקה, ולכן צריכין לראות שלא תהי' התשובה משפה ולחופן, רק 'לשמור ולעשות' כדי שיהיו דברים היוצאין מן הלב ויכנסו אל הלב ויתקבלו. והבן.

פרשת ואתחנן עמוד שלה

• מבשר טוב •

ויגר שם וכו' **שלא** ירד **יעקב** אבינו להשתקע במצרים וכו'.
כאן ממוקדת סוד קיומינו במשך כל הגלויות, להתבדל בשיבתם "בארץ גושן" מופרדים מן המצריים וגוים, [וכו'],

הנוסף על הסלע מעט מעט, ובאורך הזמן נעשה מזה רושם גדול בהסלע. וכן יפעלו גם כן דבריך בלב הרשע, שידע גם כן "כי אני ה'".

פרשת בא עמ' נב

• הלקת יהושע •

חכם מה הוא אומר מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה' אלוקינו אתכם רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם.

מה שמקשים מה החילוק בשאלות הרשע לשאלת החכם, [נוכל לבאר], העיקר לקבל עול תורה באמונה פשוטה, כמו שאמר הבעל שם טוב וצללה"ה קודם פטירתו: אני מניח כל השגות ואני פתי ומאמין. וזה מדרגה גדולה אצל אנשים בעלי מדרגות, שאף שמשיגים הכל - מתלבשים באמונה פשוטה, ואז נוכל לקיים הכל אפילו מנהג ישראל וגדרים וסייגים באמונה, דשורש הכל גבוה מעל גבוה.

מאמרים עמ' כט

• ארון עדות •

על ידי מצוות מיוחדות יכולים בנקל לקיים כל התורה כולה

יש לומר טעם סמיכות פסוקים אלו לשאילת הבן "מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ד' אלוקינו אתכם" [דברים ו כ] - כי הבן שואל ומתפלא איך אפשר לקיים כל תרי"ג מצוות, הא הרבה מהן שאין בידנו כלל לעשותן, וכיון שכן למה הרבה ד' עדות וחוקים ומשפטים מה שלא נוכל לקיים ותחסר השלימות.

• ישועות אברהם •

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. **חיינו**, כמו שקיימו בני ישראל בעת יציאת מצרים, שנאמר "ויאמינו בה" ובמשה עבדו", ועל ידי זה זכו שיתקשרו עם משה רבינו, ובזכות האמונה נעשה להם הניסים והישועות. כן 'בכל דור', כשיתקיימו בני ישראל לראות עצמם 'כאילו יצאו ממצרים' - שיאמינו בה' ובמשה, היינו בצדיקים האמיתיים, אזי יוכלו הצדיקים למשוך עבורם אותן הישועות שצריכין להדור ההוא, מכח ניסי יציאת מצרים, להתקשר במשה רבינו ובאור אין סוף. הקדמה להגדה של פסח

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

על האדם לפרסם אלוקותו ע"י קבלת עול מלכות שמים

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים [פסחים קטז:]. דהיינו, לראות שיתעורר במעשיו לפרסם את קדושת אלוקותו יתברך מתוך עצמו, ולא מתוך יסורים ועול הגלות ח"ו - שהוא בחינת 'מצרים', רק יראה את עצמו 'כאלו יצא ממצרים' בחינת קבלת עול התורה - שעל ידה יצא מבחינת עול הגלות.

בשלה-שירה עמ' קכט

• זכרון משלי •

על האדם להרגיש שהוא כמעט שוקע בטומאה עולמית והקב"ה מושיעו

בכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו

ובזכות שהעדיפו לחיות יחדיו חיי תורה וצניעות בהבדלה והרחקה מן הגוים, נתקיים בהם "ויהי שם לגוי - שהיו ישראל מצוינים שם" ולא התבללו בין הגוים.

וזהו גם כן יסוד המשך קיומינו במשך כל הדורות, וכמו בזמני הגיטאות לדורותיהם, וכמו כן בזמנינו שהוקמו בכל מקום שכונות חרדיות, כל זמן שמשתדלים בכל עוז להתאחד יחדיו משפחות החרדים לדבר ה' ולתורתו, ולגור יחדיו חיי תורה וקדושה, רק בכך יוכלו, בעזר ממעל, לשמור על גחלת ישראל, ולהקים דורות נאמנים לה' ולתורתו ולישראל. מה שאין כן כשהתערבו בין האומות והחלו לגור בין הגוים, לדאבון לב, התקיים בהם מאמר הכתוב "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם" רח"ל. הרי בא זה ללמדינו שזהו סוד קיומינו במשך כל הגלויות, להתבדל ולהתרחק מן הגוים.

עפ"י כת"י

• תולדות אדם •

וירעו אותנו המצרים וכו'. **פירוש**, שעשו אותנו רעים וחטאים. 'ויתנו עלינו עבודה קשה', שגרמו לנו שיהיה עבודת המקום קשה עלינו, שיהיה העבדות בפניות והוללות, כמו שהוא כעת בעונותינו הרבים. וזה שכתוב 'ויענונו', הוא שיעבוד הגוף. 'ויתנו עלינו עבודה קשה', הוא שיעבוד הנפש. וכמו שהגלות היה בגוף ובנפש, כן היה ביציאת מצרים הגאולה בגוף ובנפש.

הגדה של פסח

וְזָן היתה עיקר טענת האומות, מה ראו אלו להתקרב, שטענוו של ישראל ניתנה התורה בדרך אחרת ושונה לגמרי ממה שהציעו להם. כי אותם שאלו רק אם רוצים לקבל התורה בסתם, ולישראל הציעו קירוב מיוחד להקב"ה. וכדאיאת בגמרא עבודה זרה [ב:]: "כלום כפית עלינו הר כגיגית". הרי שלא קיבלו ישראל את התורה באותם דרכים שהציעו לאומות העולם, והיו שינויים בנתינת התורה לישראל ממה שהציעו לאומות העולם, והוא ההתקרבות המיוחדת והכפיה שניתנו אך ורק לישראל, ועל כך היתה עיקר טענת האומות למה זכו ישראל להתקרב יותר מהם.

והתקרבות מיוחדת זו, שהיתה לישראל בעת מתן תורה, מלוה אותנו תמיד בכל עת מיום מתן תורה ועד עתה... נמצא, שאין באפשרות לגדול בעבודת ה' ולקיים תורה ומצוות, ללא ההתקרבות המיוחדת, והשפעת הסייעתא דשמיא המיוחדת שמלוה אותנו תמיד.

פר' במדבר תשנ"ד

• ארון עדות •

מנה שנשמך בהגדה רשע אצל החכם, בא להורות: שאם האדם הולך בחכמות, נקל לו לסור מדרך הטוב ולהיות רשע ח"ו, על כן צריך להזהר בזה.

דף י"ז

• מבשר טוב •

מעלת "שולחן ערוך"

שולחן ערוך. על ידי מצוות השולחן ערוך של ליל הסדר, אפשר לתקן את כל האכילות של כל השנה. כיון שמצות אכילת מצה היא מצוות האכילה היחידה שנשארה

כאילו הוא יצא ממצרים שנאמר כו'. היינו, לראות כאילו הוא בעצמו מיוצאי מצרים משוקע במ"ט שערי טומאה, ועוד רגע ח"ו הוא משוקע בשער הנו"ן, אשר ממנו לא יצא לעולם, והקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו מוציאו משם לחירות עולם. עמוד קלט

• תולדות אדם •

שפוך חמתך על הגויים אשר לא ידעוך. והיה לו לומר 'אשר לא ידעו אותך'. אבל המכוון הוא, שאינם מניחים לישראל לידע אותך, שהם רוצים ח"ו ללמוד ילדי ישראל חכמתם חכמת חיצונית. 'כי אכל את יעקב', היינו: שהם רוצים לאכול עם יעקב. דהיינו: שהם רוצים ללמוד חלילה לישראל חכמתם עם חכמת התורה. כי יעקב רומז לתורה, כמאמר הכתוב [מיכה ז כ]: 'אתן אמת ליעקב', ומחמת זה חס ושלום 'את נוהו השמו', דהיינו, שהם מסלקים השכינה הקדושה מישראל, הדרה עמנו בנוה שאנן. הגדה של פסח

• מבשר טוב •

אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו.

כי בעצם ההתקרבות לאלקים חיים, היתה ההשפעה האלקית יורדת על ישראל ומעצמם היו אבריהם רצים לקיים רצון בוראם, מתוך ההתקרבות הגדולה שהרגישו וראו בנועם זיו השכינה, וכדרך שהיו אבותינו מקיימים התורה קודם שניתנה על ידי שהרגישו מעצמם רצון ה', ואף בכאן עצם ההתקרבות למקום כבר פסקה זוהמתן, והיו מגיעים מעצמם לכל התורה כולה.

והשם יתברך כביכול יש לו תענוג מן המצוות שלי שאני עושה".

"כי אם חס ושלום האדם יהיה עניו במצוות ה', ויאמר מה מעשי חשובים אל ה', זה הוא כפירה. אדרבה, במצוות ה' צריך האדם להיות לו לאמור: מעשי שאני עושה רצון ה', הם חשובים בעיני הבורא, ויש לו תענוג להשם יתברך ממעשי שאני עושה את מצוותיו יתברך וכו'", עכל"ק. וכן כפל משנתו בקדושות לפורים [קדושה ג] וכתב שם גם כן כדברים הנ"ל, שאדם שחושב שאינו משפיע במעשה ידיו ואין חפץ להשי"ת במעשיו, הרי זה נוטה למינות.

ובן כתב כ"ק אאמו"ר זצוקלה"ה בספה"ק חלקת יהושע [פסח] וזל"ק: "החילוק בין השאלות, [וכו']. אבל הרשע אומר 'לכם', שלא נוגע לשמים. – ובכך 'כפר בעיקר'..."

הרי מבואר בדברי קדשו כיסוד דברי הקדושת לוי הנ"ל, שבהיות הרשע כופר בשורש אמונת ישראל, ואינו מאמין שבמעשי איש ישראל גורם ופועל למעלה בעליונים, וחושב שאינו משפיע כלום בעבודתו ואין חפץ להשי"ת במצוותיו, הרי זה "כופר בעיקר" רחמנא ליצלן.

הרי לנו שתי מאורי עולם אלו שכתבו שענוה פסולה ומזויפת כזו שהאדם מקטין את עצמו ואת מעשיו, ומפחית ערך חשיבות עבודתו לפני ה', היא בכלל "מינות וכפירה" רחמנא ליצלן. והדבר צריך הבנה, מה ענין הענוה הפסולה אצל אפיקורסות, ומאי טעמא חמורה כל כך מחשבת ענוה שאינה טובה, עד שהיא קרובה למינות.

לנו מדאורייתא. וכן ישנם בלילה זה עוד מצוות של מגיד ומרור וכו'. ואין להסטרא אחרא חלק במצוות אלו בלילה הזה, וכמו שרואים שאין קוראים קריאת שמע שעל המיטה בליל פסח, כיון שכל אדם הוא בבחינת תלמיד חכם שבכל השנה, וכדאיתא בגמרא ברכות [ד:]: "אמר רבי יהושע בן לוי: אף על פי שקרא אדם קריאת שמע בבית הכנסת מצוה לקרותו על מטתו וכו', אמר רב נחמן: אם תלמיד חכם הוא אין צריך וכו'", וידוע מהמהר"ל הק': שהסדר של ליל פסח וליל שמורים הוא סדר של כל השנה. ואם כן יש בו כח שמירה להאדם באכילות של כל השנה.

ליל הסדר תשמ"ט

• תולדות אדם •

כל דיצריך ייתי ויפסח.
הוא מרמז על השגת התורה, כי פסח מרמז על התורה, כמבואר בכתבי האר"י ז"ל – כי פסח הוא פ"ה ס"ח, והוא לימוד התורה. גם 'פסח' הוא לשון 'קפיצה ודילוג' [שמות יב כז], ואי אפשר לדלג למדריגה גבוהה בדרכי ה', רק על ידי התורה.

• מבשר טוב •

מדוע בשאלתו נהפך הרשע ל'כופר בעיקר' רשע מה הוא אומר, וכו', ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעקר וכו'.
כתב בספה"ק קדושת לוי בפרשת עקב: "הכלל, האדם צריך להיות עניו בכל דרכיו ובכל מעשיו. ושמא תאמר, בעבדות ה' גם כן יהיה עניו. – חס ושלום לומר כן, אדרבה, האדם צריך לומר: מעשי שאני עושה מצוות ה' חשוב אצל הבורא יתברך,

מכחיש בזה ואינו מאמין בסגוליות מעשיהם וכוחם של בני ישראל הרי חסר לו בחובת האמונה הכללית, שהרי קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא, וקשורים ומחוברים האחד בשני, ואם חסר באמונה באחד משלושת הדברים הללו, הרי הוא ככופר בהשי"ת ממש רח"ל.

ויגבה לבו בדרכי ה', עמ' קיב

אמנם בנתיב דברינו מיושבים יפה דבריהם, שבוודאי בענוה פסולה ומזויפת זו כאשר מזלזל ומכחיש כוחו וסגולתו של איש ישראל, הרי הוא בכלל אפיקורסות, והיינו מחמת שדבר זה הוא מיסוד ושורש האמונה, שמחובתנו להאמין בכוחם של ישראל וסגולתם, שפועלים גדולות ונצורות בכל דבר ודבר, ואם חלילה

והיו מספרים

מעשיות מרבתינו הקודשים זי"ע

פעם אחת ישב היהודי הקדוש אצל שלחן רבו הקדוש בלובלין אצל הסדר בפסח. ובהגיעו באמרת ההגדה למאמר "ובמורא גדול זו גילוי שכינה", פתח הרבי זי"ע את טליתו אשר היה מעוטף בו ראשו, והסתכל בו, והתחיל היהודי לרעוד כל כך עד שנשרו שני שניו. (אהל שלמה ח"ב עמ' יז)

*

סיפר אא"ז הרה"ק רבי ירמיהאל זצוקללה"ה לעת זקנתו, שמנהג אביו היהודי הקדוש היה לחלק אגוזים לצאצאיו בליל הסדר [כמבואר בגמרא (פסחים קט). שלא ישנו התינוקות], ובשנה אחת לא הניחתו אמו חורגתו לאביו לתת לו אגוזים, ואמר לעת זקנתו שמרגיש עד כה את חסרון האגוזים הללו. והדברים מבהילים כמה כוח השפעה היה לאא"ז היהודי הקדוש זי"ע ועכ"י אפילו בחלוקת אגוזים לבד, עד שהיה מרגיש אא"ז הרה"ק הנ"ל בחסרונם לעת זקנתו. (מבשר טוב מאמר היהודי הקדוש בהקדמה עמ' ט)

*

אמר מרן בעל "חלקת יהושע": הסבא מאוסטראווע [מרן בעל ה"תולדות אדם"], היה יהודי חלוש, אבל בפורים היה שותה בלי שיעור. גם את כזית המצה בליל פסח היה אוכל כמו איש כפרי. "דער זיידע פון אוסטראווע, איז געוועזין א שוואכע יודיל, אבער פורים האט ער גיטרינקען א וועלט. און ד'כזית מצה האט ער געגעסין ווי א דארפ'ס יונג..." (רבתינו מאורי הגולה)

כוכבי אור

ניצוצי אור מרבתינו הקודשים זי"ע

למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. שבכל יום ויום נשתדל להתעלות ממדריגה למדריגה, ועי"ז תהיה המדריגה הקודמת כגלות מצרים - לעומת המדריגה שהגיע אליה עתה. - ממדריגה למדריגה תעליוו [תפילת הר"א] - זו היא יציאת מצרים שבכל יום ויום. (עפ"י תולדות אדם)

*

מה שנסמך בהגדה ש"פ רשע אצל החכם בא להורות שאם האדם הולך בחכמות נקל לו לסור מדרך הטוב ולהיות רשע ח"ו ע"כ צריך להזהר בזה. (ארוו עדות)

הזה, שלא יצטרכו כלל לבחינת תחיית המתים. אך מכל מקום רמז לתחיית המתים צריך להיות בתורה, מחמת כי התורה הוא החיות של כל הנבראים, וכולם נכללים בקדושת התורה. ולפיכך אמרו 'מנין לתחיית המתים מן התורה', מאחר שכל הדברים שבעולם יש להם מציאות וחיות מן התורה, על כרחך שיש לזה רמז בתורה. אבל לא נכתב זאת בפירוש בתורה - כי התורה הוא למעלה מענין תחיית המתים. כן יש לומר בפשיטות.

פרשת נצבים וילך עמ' קסג

• ישועות אברהם •

אז ישיר. (שמות טו א)

שר לא נאמר אלא ישיר, מכאן לתחיית המתים מן התורה. (רש"י)
כמו שאמר אאמו"ר [בעל דברי בינה] זצלה"ה זי"ע: למה צריכים הצדיקים לתחיית המתים בגופם, כי הלא הם נהנים בעולם הבא מזיוו של שכינה. אך השם יתברך יראָה לצדיקים עבודה, אשר בגופם יכלו לעבוד ה' כמו בהנשמה.

עמוד מב

• דברי בינה •

ויראו העם את ה' ויאמינו בה' וכו'.
דהענין 'אמונה' הוא תלוי הכל לפי היראת שמים שיש באדם - כך נתחזק אצלו כח האמונה.

פרשת שמות עמ' יח

II שביעי של פסח II

• מבשר טוב •

ולא קרב זה אל זה כל הלילה. (שמות יד כ)

וכבר פירשו את הפסוק "ולא קרב זה אל זה כל הלילה". שאם בני ישראל אינם מתקרבים זה אל זה - "כל הלילה", זה גורם חושך, ואפילו בלילה שמרמז לגלות, וגורם חושך להשי"ת וכלל ישראל, ומונע את היום שמרמז לגאולה. וכמבואר, שאת חלק הקדושה שבאדם יכולים להחריב על ידי שנאת ישראל רח"ל, שהוא נבנה בעיקר על ידי אהבת ישראל. וכל בחינת הקדושה של אדם מישראל תלוי באהבת ישראל. ואמר אא"ז היהודי הקדוש זי"ע ועכ"י, שאם אדם רוצה לדעת האם מתעלה בעבודת השם יתברך, יכול להבחין בזה אם מתעלה באהבת ישראל.

עבודת ישראל

• דברי בינה •

אז ישיר משה ובני ישראל. (שמות טו א)
אמרו חז"ל [הובא ברש"י] אז ישיר, שר לא נאמר אלא ישיר, מכאן לתחיית המתים מן התורה.

ובפשיטות יש לומר, מה שלא נכתב תחיית המתים בפירוש בתורה, כי בחינת מדריגת התורה הוא למעלה מבחינת תחיית המתים, כמו שאמרו חז"ל [עירובין נד.]: "חרות על הלוחות, אל תקרי חרות אלא חירות ממלאך המות" וכו'. כי באמת בחינת מתן תורה היה על אופן